

BURDUR REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ AYLIK BÜLTENİ

Mayıs 2025

Sayı 27

İÇERİK

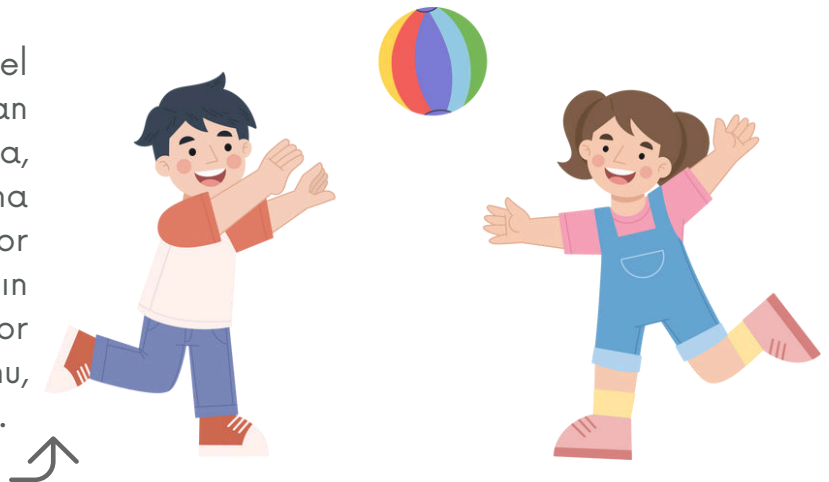
Oyun



Çocukluk dönemi, bireyin gelişimsel yolculuğunun temelini oluşturan kritik bir dönemdir. Bu dönemin en merkezi ve vazgeçilmez aktivitesi ise oyundur. Oyun, sadece bir eğlence aracı olmanın ötesinde, çocukların fiziksel, bilişsel, duygusal, sosyal ve hatta ahlaki gelişimlerini şekillendiren çok boyutlu bir öğrenme ve keşif platformudur. Oyunun çocuk gelişimindeki rolü, yetişkinlerin iş hayatındaki fonksiyonuna benzetilebilir; nasıl ki yetişkinler çalışarak öğrenir, üretir ve sosyalleşirse, çocuklar da oynayarak öğrenir, büyür ve dünyayı anlarlar

.Oyun, çocukların sağlıklı fiziksel gelişimleri için adeta bir antrenman sahası görevi görür. Koşma, zıplama, tırmanma, yuvarlanma, top yakalama gibi aktiviteler, çocukların kaba motor becerilerini (büyük kas gruplarının koordinasyonu) ve ince motor becerilerini (el-göz koordinasyonu, küçük kas gruplarının kontrolü) geliştirir.

Açık havada oynanan oyunlar, güneş ışığı sayesinde D vitamini sentezini destekleyerek kemik gelişimine katkıda bulunur ve bağışıklık sistemini güçlendirir. Düzenli fiziksel aktivite, çocukluk çağı obezitesinin önlenmesinde, kalp-damar sağlığının korunmasında ve genel olarak çocukların enerjilerini sağlıklı bir şekilde boşaltmalarında kilit rol oynar. Hareketli oyunlar aynı zamanda denge, esneklik ve çeviklik gibi temel fiziksel nitelikleri de pekiştirir.



Oyun, çocukların bilişsel yeteneklerini olağanüstü bir şekilde uyarır ve geliştirir. Oyun sırasında çocuklar, problem çözme becerilerini aktif olarak kullanırlar. Örneğin, bir yapbozu tamamlarken veya legolarla bir yapı inşa ederken, deneme-yanılma yoluyla stratejiler geliştirirler. Hayal güçleri ve yaratıcılıkları sınır tanımaz bir şekilde genişler; hayali senaryolar kurar, farklı rollere bürünür ve kendi dünyalarını yaratırlar. Bu durum, sembolik düşünme yeteneğinin (bir nesnenin başka bir şeyi temsil etmesi) ve soyut kavramları anlama kapasitesinin gelişimini destekler. Ayrıca, mekansal algı, mantıksal akıl yürütme, dikkat süresi ve hafıza gibi bilişsel işlevler de oyun yoluyla güçlenir. Oyun, çocukların sebep-sonuç ilişkilerini anlamalarına ve dünyaya dair kavramsal çerçeveler oluşturmalarına yardımcı olur.

Oyun, çocukların duygusal dünyalarını keşfetmeleri ve yönetmeleri için güvenli bir laboratuvarıdır. Oyun aracılığıyla çocuklar, sevinç, öfke, korku, hayal kırıklığı gibi çeşitli duyguları deneyimler ve bu duygularla nasıl başa çıkacaklarını öğrenirler. Özellikle rol yapma oyunları, çocuklara farklı duygusal durumları canlandırma ve empati geliştirme fırsatı sunar. Kendi kontrol alanları içinde olmaları, özgüvenlerinin artmasına ve psikolojik sağlamlıklarının gelişmesine katkıda bulunur. Oyun aynı zamanda bir stres boşaltma mekanizmasıdır; çocuklar, oyun yoluyla günlük yaşamın getirdiği gerilimi ve kaygıyı azaltabilirler. Yaşadıkları olumsuz deneyimleri oyunlarına yansıtarak, bu deneyimleri işleme ve anlama fırsatı bulabilirler.

Oyun, çocukların sosyal becerilerini geliştirmeleri ve topluma uyum sağlamaları için eşsiz bir ortam sunar. Akranlarıyla birlikte oynayan çocuklar, işbirliği yapmayı, paylaşmayı, sıra beklemeyi, müzakere etmeyi ve uzlaşmayı öğrenirler.

Ortak hedefler belirleme ve bunlara ulaşmak için birlikte çalışma deneyimi, onların grup içinde nasıl hareket etmeleri gerektiğini anlamalarını sağlar. Oyun sırasında ortaya çıkan çatışmaların çözümü, çocuklara problem çözme ve çatışma yönetimi becerilerini kazandırır. Ayrıca, başkalarının bakış açılarını anlama, empati kurma ve farklılıkları kabul etme yeteneği de oyun yoluyla pekişir. Bu sosyal etkileşimler, ileriki yaşantılarında sağlıklı ilişkiler kurmaları ve toplumda etkin bireyler olmaları için temel oluşturur.

Oyun, çocukların dil gelişimini hızlandıran ve iletişim becerilerini zenginleştiren önemli bir katalizördür. Oyun sırasında çocuklar birbirleriyle sürekli etkileşim halindedirler; fikirlerini ifade eder, soru sorar, talimat verir ve hikayeler anlatırlar. Bu etkileşimler, kelime dağarcıklarının genişlemesine, cümle yapılarının doğru kullanılmasına ve anlatım becerilerinin gelişmesine yardımcı olur. Özellikle rol yapma oyunları, çocuklara farklı karakterlerin ağzından konuşma, farklı ses tonlarını ve vurguları deneme fırsatı sunar. Bu durum kendilerini daha etkili bir şekilde ifade etmelerini sağlar.





Oyun, çocukların yaratıcı potansiyellerini sonuna kadar kullanmalarını sağlayan bir alandır. Oyun sırasında çocuklar, mevcut materyalleri farklı şekillerde kullanır, yeni senaryolar üretir ve geleneksel düşünce kalıplarının dışına çıkarlar. Bir çubuğun at, bir kutunun araba olması gibi sembolik kullanımlar, çocukların esnek ve özgün düşünme yeteneklerini besler. Bu tür yaratıcı deneyimler, çocukların inovatif düşünme becerilerinin temellerini atar ve problemlere farklı açılardan yaklaşmalarını teşvik eder. Serbest oyun ortamında, çocuklar kendi kurallarını koyar, kendi dünyalarını inşa eder ve bu süreçte inisiyatif almayı ve özgün çözümler üretmeyi öğrenirler.

Özellikle serbest oyun, yani yetişkin müdahalesi olmadan çocukların kendi kurallarını koyduğu, kendi kararlarını aldığı oyunlar, gelişim açısından benzersiz bir değere sahiptir. Bu tür oyunlar, çocukların otonomilerini, bağımsızlıklarını ve iç motivasyonlarını geliştirmelerine olanak tanır. Kendi başlarına problem çözme, risk alma ve sonuçlarıyla yüzleşme fırsatı bulurlar. Serbest oyun, çocukların içsel disiplinlerini ve kendi kendilerini düzenleme becerilerini geliştirmelerini sağlar. Yetişkin gözetiminde veya yapılandırılmış oyunlar da değerli olsa da, serbest oyunun sunduğu keşfetme ve kendiliğindenlik fırsatları, çocukların yaratıcılıklarını ve özgüvenlerini beslemede hayati öneme sahiptir.

Günümüz teknolojisi çağında, çocukların ekran başında geçirdiği sürenin artmasıyla birlikte, fiziksel ve sosyal etkileşimi teşvik eden geleneksel oyunların önemi daha da artmaktadır. Dijital oyunların bilişsel bazı faydaları olsa da, fiziksel aktivite, sosyal beceriler ve derinlemesine yaratıcılık açısından gerçek yaşam oyunlarının yerini tutmazlar. Çocukların açık havada, doğayla iç içe ve akranlarıyla oynama fırsatları, sağlıklı gelişimleri için bir lüks değil, bir zorunluluktur. Aşırı yapılandırılmış müfredatlar ve akademik baskılar yerine, çocuklara yeterli oyun zamanı ve alanı sağlamak, onların dengeli ve mutlu bireyler olarak büyümelerinin anahtarıdır.

Ebeveynler ve eğitimciler olarak bizlere düşen en önemli görevlerden biri, çocukların oyun oynama haklarını korumak ve onlara güvenli, teşvik edici ve zenginleştirici oyun ortamları sunmaktır. Bu, pahalı oyuncaklar almak anlamına gelmez; bazen basit bir karton kutu veya doğadaki dallar, en karmaşık oyuncaklardan daha fazla yaratıcılığı tetikleyebilir. Çocukların oyunlarına aşırı müdahale etmek yerine, onları gözlemleyerek, destekleyerek ve meraklarını besleyerek gelişimlerine katkıda bulunmalıyız. Oyunun, çocukların öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul etmek ve bu anlayışı eğitim sistemlerimize entegre etmek, gelecek nesillerin potansiyellerini tam olarak gerçekleştirmeleri için elzemdir.



"Çocuklar oynadıkça öğrenirler. En önemlisi, oyunda çocuklar nasıl öğreneceklerini öğrenirler."

Fred Donaldson